

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.085/2024/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Rózsa Péter ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – az Országos Bírósági Hivatal (cím) által képviselt alperes neve (cím) I. rendű alperessel szemben bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében az Egri Törvényszék 33.P.20.096/2022/106. számú ítélete ellen a felperes részéről 112. és 113. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy az állam által viselt illeték összege 15 000 (tizenötezer) forint.

Megállapítja, hogy 15 000 (tizenötezer) forint fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes által a M.-i Városi Bíróságon (a továbbiakban: városi bíróság) P.25.5../2000. számon indított perben, amelyhez egyesítették az általa ugyanitt 2003. január 31-én indított, P.20.4../2003. számú ügyet, a felperes a fogászati kezelésével összefüggésben érvényesített vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti igényt (a továbbiakban: alapper). Az alapperben orvosszakértői bizonyításra került sor, amelynek alapjául egyebek mellett a D.-i Egyetem által 2004. április 19-én becsatolt felvételek (fényképek és röntgenfelvételek) szolgáltak. Az ennek alapjául szolgáló vizsgálatot végző dr. H. Cs.-t tanúként is kihallgatták, aki a vallomásában beszámolt arról, hogy a vizsgálatokról milyen dokumentumok készültek (ennek részekét utalt diaképekre és 13 röntgenfelvételre), és akinek vallomása szerint a felperes is kapott a felvételekből. A városi bíróság 2004. június 18-án a szakvélemény kiegészítését rendelte el: az erről hozott végzés szerint a D.-ben végzett szakvizsgálat anyagát (a fogsorról 16 fényképfelvétel és 13 röntgenképről készült fotó) is megküldték a Budapesti Igazságügyi Orvosszakértő Intézet részére. A 2005. június 17-én 88. sorszám alatt meghozott végzésben a Pécsi Orvostudományi Egyetemi Igazságügyi Orvostani Intézetét rendelték ki, és a végzésében a megküldött iratanyag részeként utaltak a D.-i Egyetemtől beszerzett dokumentumokra is. A Pécsi Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézete 2006. március 22-én készítette el a szakvéleményt, és a rendelkezésére álló orvosi dokumentumok között feltüntette a dr. H. Cs. által készített véleményt és annak mellékleteit is. A további bizonyítás során a felperes a 2007. augusztus 30-án tartott tárgyaláson indítványozta a D.-i Egyetem megkeresését a további orvosi dokumentáció megküldése iránt. A kirendelt szakértők nem jelezték a városi bíróságnak, hogy a megküldött orvosi dokumentáció hiányos. Az alapperben az I. rendű alperes jogelődjeként a B-A-Z M.-i B. (a továbbiakban: az I. rendű

alperes jogelődje) által 2.Pf.21.9../2009. számon hozott jogerős határozatokkal részben megszüntették a pert, illetőleg elutasították a keresetet.

[2] A felperes más pert is indított a városi bíróságon: 2007. március 1-jén 6.P.20.8../2007. számon szerződés érvénytelensége iránt, azonban az I. rendű alperes jogelődje a 2008. november 13-án kelt 2.Pkk.22.7../2008/2. számú végzésével kizárta a városi bíróságot ennek az ügynek az elintézéséből és a M.-i Városi Bíróságot jelölte ki. A per e bíróság előtt P.20.2../2010. számon folytatódott, míg az I. rendű alperes jogelődje 2.Pf.20.5../2012/6. számon hozott másodfokú döntést ebben az ügyben (a továbbiakban együtt: keresetváltoztatás alapjául szolgáló per).

[3] A felperes az eredeti – utóbb pontosított – keresetében 100 000 Ft kártérítés és annak 2008. október 8-tól számított kamatai, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest. Az alapperben – bírósági jogkörben – okozott nem vagyoni kárának megtérítése iránti igényét arra alapította, hogy az alapperben elvesztek a D.-i Egyetemen készült leletek, a kár pedig rendes jogorvoslással nem volt elhárítható. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 339. §-ának (1), valamint 349. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján kérte az I. rendű alperes marasztalását előadva, hogy a nem vagyoni kára nem mérhető. Megjelölte, hogy az alapperben 2004. április 19. napján a D.-i Egyetem Fogorvostudományi Karáról érkezett diafilmekben levő leletek veszttek el, a diákon röntgenek és fényképek voltak, az I. rendű alperes pedig nem igazolta, hogy a városi bíróság megküldte a leleteket a Budapesti Igazságügyi Orvostani Intézetnek.

[4] A felperes az eredetileg előterjesztett keresetében kérte a II. rendű felperes neve mint II. rendű alperes kötelezését is az alapperrel összefüggésben 600 000 Ft kártérítés és késedelmi kamatai megfizetésére, és amely alperes viszonylatában az elsőfokú bíróság elutasította a keresetet a 12.P.20.2../2017/34. számú, részítéletnek minősülő „ítéletével”. A felperes fellebbezése folytán eljáró ítélőtábla a Pf.I.20.6../2018/6. számú részítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság részítéletét (a továbbiakban: jogerős részítélet), amely jogerős részítéletet a felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a hatályában fenntartott a Pfv.III.20.8../2020/9. számú részítéletével.

[5] A felperes a per során többször is megváltoztatta a keresetet. A 2015. január 20-án előterjesztett beadványában (12.P.20.0../2015/2. számú irat) vagyoni kár címén 70 420 Ft és méltányos elégtételt biztosító kártérítés címén 200 000 Ft, valamint ezek kamatai megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest a keresetváltoztatás alapjául szolgáló per és az ahhoz kapcsolódó eljárások miatt. A 2017. április 12-én érkezett (12.P.20.2../2017/4. számú irat), 2020. február 5-én pontosított (12.P.20.2../2019/3. számú irat) beadványában méltányos elégtételt biztosító kártérítés címén 150 000 Ft és vagyoni kártérítés címén 12 700 Ft, valamint ezek késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest a keresetváltoztatás alapjául szolgáló per miatt. A 2020. május 20-án érkezett beadványában (12.P.20.2../2019/17. számú irat) méltányos elégtételt biztosító kártérítés címén 150 000 Ft, vagyoni kártérítés címén 40 000 Ft és ezek késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest a keresetváltoztatás alapjául szolgáló per miatt. E keresetváltoztatások alapjaként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 2. §-ának (1) és (3) bekezdéseire, valamint az 1959. évi Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, ezekkel összefüggésben pedig arra hivatkozott, hogy megsértették a bírák kizárására vonatkozó szabályokat, alaptalanul sújtották bírsággal és marasztalták peröltségben, nem

bírálták el egyes kérelmeit, megsértették a tárgyalás vezetésével összefüggő egyes szabályokat (jegyzőkönyvezés, szünetben elvárt magatartás), nem biztosították a pártatlan, tisztességes és észszerű időn belüli eljáráshoz való jogait, első- és másod fokon is szakértői bizonyítást folytattak, és nem a valóságnak megfelelő tényállást állapítottak meg.

[6] A felperes 7. sorszám alatt 2022. június 15-én is megváltoztatta a keresetet, amely vonatkozásban az elsőfokú bíróság a 106. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt végzéssel perfüggőség miatt megszüntette a pert, és amely végzést a felperes fellebbezése folytán eljárt Debreceni Ítéltábla helybenhagyott a Pkf.I.20.4../2023/3. számú végzéssel.

[7] Az I. rendű alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását. Az alappert érintő kereset vonatkozásában előadta, hogy – a felperes rendkívül hiányos nyilatkozatait is figyelembe véve – nem terheli kártérítési felelősség, egyebek mellett azért sem, mert a felperesnek nem keletkezett kára az iratok elvesztésével. A keresetváltoztatásokat illetően pedig elsődlegesen azzal védekezett, hogy azok anyagi- és eljárásjogi feltételei nem állnak fenn, emellett érdemben is vitatta azokat.

[8] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 48 034 Ft perköltséget és megállapította, hogy 43 387 Ft illeték az állam terhén marad.

[9] A határozatának indokolásában ismertette az 1952. évi Pp. 1. §-át, 2. §-ának (1) és (3), 3. §-ának (1), (3) és (4), 8. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, 13. §-a (1) bekezdésének e) pontját, 16. §-ának (1) és (2), 119/A. §-ának (1), 121. §-ának (1), 141. §-ának (2), (3) és (6), 146. §-ának (1), 163. §-ának (1) és (2), 164. §-ának (1) és (2), valamint 206. §-ának (1), (2) és (3) bekezdéseit, az 1959. évi Ptk. 324. §-ának (1), 326. §-ának (1) és (2), 327. §-ának (1) és (2), 339. §-ának (1), 349. §-ának (1) és (3), valamint 355. §-ának (1) és (4) bekezdéseit, Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 26. cikkét, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 3. §-át, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 24. §-ának (1) bekezdését, valamint (3) bekezdésének c) és e) pontjait.

[10] Mindenekelőtt abban foglalt állást, hogy az eredeti kereseti kérelem mellett 2015. január 20., 2017. április 12. és 2020. május 20. napjain előterjesztett új kereseti kérelmek az 1952. évi Pp. 146. §-ának rendelkezéseire figyelemmel megengedhető keresetváltoztatásnak tekinthetők, mert a felperes ugyanazon alperessel szemben további eljárásokat érintően követelt a per tisztességes lefolytatásához való jog megsértése miatt méltányos elégtételt biztosító kártérítést, valamint vagyoni kártérítést, ezért a tárgyi keresetkiterjesztés nem ütközött e jogszabályi rendelkezésbe. Az indokolás szerint az érintett jogviszonyok és tényállások kapcsolódnak egymáshoz, különös tekintettel a peres felek egyezőségére.

[11] Ezt követően részletezte annak indokait is, hogy az I. rendű alperesnek a 2017. április 12-i keresetkiterjesztéssel szemben előterjesztett elévülési kifogása alaptalan volt, ezért érdemben vizsgálta a kereseti kérelmeket. A kárfelelősség megállapítása érdekében a felperesnek kellett megjelölnie annak elemeit, így kifejezetten az I. rendű alperes jogellenes károkozó magatartását vagy mulasztását, és a felperesnél bekövetkezett kárt, valamint a kettő közötti okozati összefüggést. A jogellenesség minden polgári jogi felelősségnek

szükségképpen eleme, amelynek hiányában felelősség, különösen kárfelelősség nem állapítható meg. A polgári jogi felelősség eredményfelelősség, ami azt jelenti, hogy a magatartásnak (mulasztásnak) valamilyen hátrányos eredményt kell megvalósítania, amely legtöbb esetben maga a kár, amelyért a leggyakrabban alkalmazott szankció a kártérítés. A bírósági jogkörben okozott kár iránti felelősség egy speciális felelősségi alakzat, amelynek többletfeltétele, hogy a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetve a kár elhárítására alkalmas, rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult igénybe vette. Emellett csak olyan kár megtérítéséről lehet szó, amely a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező, intézkedő tevékenységgel, illetve ennek elmulasztásával függ össze.

[12] Kiemelte továbbá, hogy az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdéséből az következik, hogy a bizonyításra szoruló tényekről, valamint a bizonyítási teherről való tájékoztatásnak előkérdése a kereseti kérelem tisztázása. Ennek hiányában a bíróság nincs abban a helyzetben, hogy a kereset teljesíthetősége szempontjából releváns tényeket meghatározhassa, majd arról tájékoztatást nyújtson. Emellett az I. rendű alperes ellenkérelme és nyilatkozatai is iránymutatást adnak arra, mind a felperes, mind a bíróság számára, hogy mely tényállítások szorulnak bizonyításra. A peres félnek azon nyilatkozata, amely az ellenérdekű fél nyilatkozatát vitatja, az abban foglaltakat nem ismeri el, önmagában nem teszi az adott tényállítást kétségessé. Amennyiben a fél a bírói felhívás ellenére sem tesz konkrét nyilatkozatot, akkor a bíróság a fél ténybeli előadását valóban fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel (BDT2010. 2212). A bíróságnak a keresettel érvényesített jog tartalmához igazodó tájékoztatást kell adnia annak érdekében, hogy az anyagi jogszabályokból fakadó igények érvényesítését az eljárási szabályok ismeretének hiánya ne gátolja (EBH2011. 2351.). Ugyanakkor az érvényesíteni kívánt joghoz kapcsolódóan a felperes kötelezettsége tényelőadást tenni, önmagában az anyagi jogszabályra történt hivatkozás nem elégséges. A peranyagszolgáltatás kötelezettsége a feleket terheli, az nem a bíróság feladata. Az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése és az azt értelmező a Polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 1. és 2. pontjai alapján a bíróság bizonyítással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettsége a fél által állított, bizonyítás nélkül nem megállapítható tények megjelölésére vonatkozik. A tájékoztatási kötelezettség célja, hogy a tényt állító fél tájékoztatást kapjon arról, mely tényállításait ítéli a bíróság bizonyításra szorulóknak. Bizonyítani azokat az állított tényeket kell, amelyek bizonyítás nélkül nem megállapíthatóak, az ügy eldöntése szempontjából relevanciával bírnak, egyben konkrétak. Ha e feltételek bármelyike hiányzik, az érintett körben a bizonyítás szükségtelen. A bíróságnak – értelemszerűen – nem feladata a felek által nem állított tények kivizsgálása, illetőleg felderítése sem, hiszen a tény állítása is a felsorolt együttes feltételek egyike (Kúria Pfv.III.20.867/2020/9.).

[13] Az elsőfokú bíróság az ítéletben részleteiben ismertetett 12 végzéssel hívta fel a felperest, hogy terjessze elő tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait és bizonyítási indítványát, tájékoztatta, hogy amennyiben a tárgyaláson nem jelenik meg, hogy előadja a személyes nyilatkozatát, úgy tekinti, érdemi előadást nem kíván tenni, és a rendelkezésre álló adatok alapján hozza meg az érdemi öntést, továbbá a vonatkozó eljárási jogszabályok ismertetése mellett részletes tájékoztatást adott a felperes bizonyítási kötelezettségéről és a bizonyítási teherről is. A felperes azonban nem, vagy csak kisebb részben tett értékelhető írásbeli nyilatkozatot. Az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 8. §-a és 206. §-ának (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperes ezért nem rendeltetésszerűen gyakorolta az eljárási jogait, az eljárási kötelezettségeinek és a jóhiszemű pervitel követelményének nem

tett eleget. Ennek során értékelte azt is, hogy – az ítéletben részletezettek szerint – a felperes szabályszerű, többnyire a személyes megjelenési kötelezettsége mellett történt idézése ellenére sem jelent meg a per 29 tárgyalásán annak ellenére, hogy az iratok alapján 14 alkalommal a tárgyalást megelőző munkanapon megjelent az elsőfokú bíróság ügyfélközpontjában. A pervitelét nem menti, hogy kérte a tárgyalások távollétében történő megtartását, amelyet egy esetben sem indokolt. A polgári peres eljárás a közvetlenség elvén alapul, nem tekinthető jóhiszeműnek az a perbeli magatartás, amely egy több éven át folyamatban lévő perben a per „urának” távolmaradását jelenti, holott több esetben a kitűzött tárgyalást megelőző munkanapon személyesen jelent meg a bíróságon.

[14] A felperes az I. rendű alperessel szemben előterjesztett eredeti és a megváltoztatott keresetében – többszöri, jogkövetkezmények terhével történő bírósági felhívás ellenére – sem tett az érvényesíteni kívánt jog alapjául szolgáló konkrét, egyben releváns és teljeskörű tényállításokat, nem adta elő, hogy a törvényi feltételek – jogellenesség, kár és okozati összefüggés - megvalósulása mely tények alapján, hogyan és miért állapítható meg. Emellett kizárólag az érintett perek iratainak beszerzését indítványozta, valamint a beadványaiban folyamatosan kérte a bíróság tájékoztatását a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási eszközökről. A bíróságnak azonban nem feladata a peres fél által nem állított tényekkel kapcsolatos tájékoztatás.

[15] Mindezek előrebocsátása mellett a felperes pervitelére visszavezethetően nem volt megállapítható az alapper vonatkozásában az I. rendű alperes jogellenes károkozása (annak időpontja), a felperes károsodása (nem vagyoni kára), ebből következően a kettő közötti okozati összefüggés, így pedig az I. rendű alperes kárfelelőssége fel sem merülhet. A felperes e vonatkozásban kizárólag a nem vagyoni kárának megtérítését kérte. Az 1959. évi Ptk. nem határozza meg a nem vagyoni kár fogalmát annak speciális természete miatt. A nem vagyoni kártérítés jogintézménye az általános személyiségvédelem eszköze, az igény jogalapja valamely személyiségi jog megsértése. A nem vagyoni kártérítés egyik funkciója a kompenzáció, amely a személyi sérelem, hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozása pénzbeli szolgáltatás nyújtásával. A jogintézménynek ez a jellemzője azonban kizárólag csak akkor töltheti be célját, ha a jogellenes magatartás következtében keletkeznek olyan hátrányok, amelyek kiegyenlítése – elvileg egyenértékű lehetőségek biztosítása révén – pénzbeli kártérítéssel megalapozható. Az orvosi dokumentáció felperes által állított elvesztése pedig még a kárfelelősség feltételeinek bizonyítása esetén sem feltétlenül indokolná nem vagyoni kártérítés megfizetését, különös figyelemmel arra, hogy az Eütv. 24. § rendelkezései – és az alapperben meghallgatott dr. H. Cs. tanú vallomása – szerint az egészségügyi dokumentáció a felperes rendelkezésére állt.

[16] A 2015. január 20-i, 2017. április 12-i és 2020. május 20-i keresetkiterjesztések kapcsán is arra a következtetésre jutott – az ítéletben kifejtettek alapján –, hogy az I. rendű alperest nem terheli kártérítési felelősség.

[17] A felperesnek a peres iratok beszerzésére irányuló bizonyítási indítványának teljesítését pedig azért mellőzte, mert többszöri felhívás ellenére sem tette meg azon tényállításait, amelyek bizonyítását ezekkel az iratokkal kívánta elérni.

[18] Az 1952. évi Pp. 75. §-ának alapulvételével a 77 – 79. §-ok alapján kötelezte a pervesztes felperest a pernyertes I. rendű alperes által felszámított és a szükséghez képest igazolt útiköltség mint perköltség megfizetésére. A pertárgy értéke 723 120 Ft volt, az erre tekintettel megállapított illeték pedig a felperes személyes költségmentessége miatt az állam terhén marad.

[19] A felperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú ítélettel szemben, amelyben elsődlegesen kérte az ítélet keresetnek megfelelő megváltoztatását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a 2015. január 20-i és 2020. május 20-i beadványok szerinti keresetváltoztatások körében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és azok idézés kibocsátása nélküli elutasítását, negyedlegesen ezekre vonatkozóan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. A megítélt perköltséget illetően elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a perköltség fizetésére történő kötelezésének mellőzését, másodlagosan a megítélt perköltség mérséklését, harmadlagosan ezt illetően is az ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. A fellebbezésben kérte az elsőfokú ítélet indoklásának módosítását, kiegészítését és a perrel felmerült költségeinek megtérítését is (az elsőfokú eljárásban 30 000 Ft ügyvédi munkadíj és 6710 Ft posta-, fax-, nyomtatási és másolási költsége, a másodfokú eljárásban ügyvédi munkadíj és 1200 Ft nyomtatási költség). Hivatkozása szerint az elsőfokú eljárás során elkövetett eljárási szabálysértések miatt az ítélet az ügy érdemére kihatóan jogsértő. Ezt követően (részben megsértett rendelkezésként) ismertette az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és 26. cikkének (1) bekezdéseit, az 1952. évi Pp. 1. §-át, 2. §-ának (1) és (3) bekezdéseit, 13. §-a (1) bekezdésének e) pontját, 16. §-ának (1) és (2), 119/A. §-ának (1), 141. §-ának (2) és (6), 130. §-a (1) bekezdésének j) pontját, 132. §-ának (1), 95. §-ának (2), 229. §-ának (1), 3. §-ának (1) – (4) bekezdéseit (amelyek kapcsán ismertette a PK vélemény 2., 3. és 4. pontjait), 124. §-a (4) bekezdésének a) pontját, 3. §-ának (6), 221. §-ának (1), 206. §-ának (1) – (3), 163. §-ának (1) – (3), 164. §-ának (1), 146. §-ának (1), valamint 8. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, az 1959. évi Ptk. 339. §-ának (1), 349. §-ának (1) és (3), valamint 355. §-ának (1) és (4) bekezdéseit, a Bszi. 3. §-át, az Eütv. 24. §-ának (1) bekezdését, valamint (3) bekezdésének c) és e) pontjait. Emellett – részben szöveghűen – ismertette az 1952. évi Pp. 252. §-ának (2) és (3), valamint 253. §-ának (2) bekezdését. Ezt követően – idézve a 14/2004. (V. 7.) AB határozatból is – előadta, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértései alapjogi jogsértéshez is vezettek, sérült a tisztessége eljáráshoz való joga, és (részben ismét) idézve az 1952. évi Pp. 13. §-a (1) bekezdésének e) pontját és 18. §-ának (4) bekezdését, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdését előadta, hogy kérte az eljáró bíró kizárását 2023. szeptember 14-én. 2023. január 17-én annak a nyilatkozatnak a megtételére hívták fel, hogy hány pert kezdeményezett az elmúlt 10 évben, abból hány van folyamatban azzal, hogy nyilatkozat hiányában vélelmezik a rosszhiszemű perlekedését. Az elsőfokú bíróság a 64. sorszámú végzésben ezt követően megvonta a teljes személyes költségmentességet: a végzés azt tartalmazta, hogy a bíróság a felülvizsgálat során megállapította, hogy a jogszabályban megjelölt igazolásokat ismételtelen nem csatolta és nem nyilatkozott az 1952. évi Pp. 85. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel történt felhívásban foglaltakra, ezért az elsőfokú bíróság vélelmezte a perlekedés rosszhiszeműségét is. A fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.2../2023/4. számú végzése tartalmazza, hogy a rosszhiszemű perlekedés vélelmezésére csak a per adataival egybevetett mérlegelés alapján van lehetőség, önmagában a felperes mulasztása miatt nem, ezért az ítéltábla mellőzte az elsőfokú végzés vonatkozó indokait. Idézte az 1952. évi Pp. 163. §-ának (3) bekezdését előadta, hogy az eljáró bírónak hivatalból volt tudomása az Egri Törvényszék 33.P.20.1../2021 számú eljárásában 2023. február 23-án benyújtott

költségmentességi nyomtatványban foglaltakról és a NAV jövedelemigazolásáról, amely eljárásban a Debreceni Ítéltábla a Pkf.II.20.1../2023/3. számú végzésben változtatta meg az elsőfokú bíróság végzését, és engedélyezett személyes költségmentességet a hivatkozottakra tekintettel. Ezzel pedig a másik eljárásából hivatalból ismert tényeket nem vette figyelembe a költségmentesség felülvizsgálata során, ami a per tisztességes lefolytatásához való jog megsértése. A 2023. március 17-i beadványhoz mellékelte a költségmentességi nyomtatványt és az adóhatóság jövedelemigazolását, amelyről a bíróság nem hozott határozatot. Nem fogadható el a költségmentesség felülvizsgálatához az 58. sorszámú jegyzőkönyvben levő felhívás a más eljárásokra vonatkozó nyilatkozatra. A költségmentesség felülvizsgálatáról szóló döntést a tények mérlegelése alapján kell meghozni. A rosszhiszeműség vélelmére való hivatkozás pedig sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Nem ad alapot a rosszhiszeműnek minősítésre az a tény, ha a felperes más személyek ellen más tények alapján már eredménytelen pereket indított (Legfelsőbb Bíróság Pf.I.20.4../1981.). Az eljáró bíró eljárása hátrányos a számára és nem a jelen eljárásban benyújtott kereset alapján járt el, ami sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. A független, pártatlan elbírálást nem biztosították a számára. A 2023. június 26-i beadványban kérte a bíróság tájékoztatását, hogy a 2022. június 15-i beadványban benyújtott keresetkiegészítést érdemben bírálja-e el, de nem kapott erre vonatkozó tájékoztatást. Panaszt tesz az Egri Törvényszék 4.Pk.50.2../2023/2. számú végzése ellen, melyben megtagadták az eljáró bíró kizárása iránt előterjesztett kérelem teljesítését. A végzésben a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseire hivatkozik, azonban ebben az eljárásban az 1952. évi Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni. Nem megfelelő értékelés, hogy a 64. sorszámú végzés alapján a bíró elfogultságát ne lehetne megállapítani, illetőleg hogy az eljáró bíró elfogultságát a perben ne lehetne megállapítani, hogy rosszhiszemű perlekedésre hivatkozott, mert nem válaszolt a más eljárások számára vonatkozó felhívásra. Nem megfelelő értékelés, hogy ezt nem alapozza meg, hogy a másodfokú bíróság nem értett egyet azzal, hogy rosszhiszemű félnek lehet tekinteni. Sérült az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerinti független és pártatlan bírósághoz, valamint tisztességes tárgyaláshoz való joga a kizárás iránti kérelem elutasításával. Ezért is indokolt az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása. A perben korábban eljáró bíró kizárását is kérte, aki arra hívta fel, hogy ügyvédi meghatalmazás csatolásával biztosítsa a kötelező jogi képviselőt, holott – az ügy előzményeinek részletezése mellett – az eljárás 2013. október 8-án az 1952. évi Pp. hatály alatt indult, ezért jogsértő volt a Pp. alkalmazása. Az 1952. évi Pp. alapján pedig nem kötelező a jogi képviselőt a törvényszék előtti eljárásban, ezért hátrányos és költségeket okozott a számára, hogy a Pp.-t alkalmazták és kötelező jogi képviselőre hivatkoztak. A 2022. július 6-i beadványban pedig bizonyítási indítványt nyújtott be a 2017. április 12-én előterjesztett keresetváltoztatással kapcsolatban. Az I. rendű alperes hivatkozott arra a 2022. július 7-i jegyzőkönyvben a 13. sorszámú beadvány keresetkiterjesztésnek tekinthető, és kérte a keresetkiterjesztés elutasítását. Az elsőfokú bíróság a 2022. július 7-i jegyzőkönyvben levő végzésben a 2022. július 6-i (13. sorszámú) beadványban levő bizonyítási indítványt keresetváltoztatásként elutasította. A független elbírálást nem biztosították, amely az alperes jogsértő eljárását igazolja. A 2022. július 7-i, 14. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt végzésben az 1. sorszámú beadványban előterjesztett keresetváltoztatást is elutasította a bíróság. A 2022. augusztus 8-i beadványban kérte a bíróság tájékoztatását, hogy 1. sorszám alatt melyik beadványt iktatták, mert a jegyzőkönyvbe foglalt végzés nem rögzíti az 1. sorszámú beadványa tartalmát. E sorszám alatt pedig egy kollégiumvezetői levél található. Eredménytelenül kérte az erre vonatkozó tájékoztatást is. Az Egri Törvényszék a 27.Pk.50.2../2022/2. számú, 2022. december 1-jei végzésben kizárta ezt a bírót az ügy elintézéséből, megállapítva hogy nem várható tőle az ügy pártatlan elintézése, mert a nem hatályos perrendtartás alkalmazása indokolatlan kötelezettségeket rótt rá, különös tekintettel a felhívás teljesítésének

elmulasztása esetére kilátásba helyezett permegszüntetés lehetőségére. Az elsőfokú eljárásban sérült az ügy pártatlan elintézéséhez való jog, a Pp. előírásait megsértve jártak el, ami az ügy kimenetelét befolyásolta. Ezért is indokolt az ítélet hatályon kívül helyezése. Ezen túlmenően pedig az elsőfokú ítélet érdemben nem helyes, ezért annak megváltoztatása, illetőleg hatályon kívül helyezése indokolt. Nem tartalmazza az indokolás a hivatkozott jogszabályhelyek ügyre vonatkoztatott értelmezését, a tények megállapításának egyéb körülményeit, amit a mérlegelésnél irányadónak vett, ami az 1952. évi Pp. 206. §-a (1), (3) és 221. §-a (1) bekezdéseinek megsértése. A tényállás nem felel meg az eljárásjogi jogszabályoknak, hiányos, nem tartalmaz az I. rendű alperes jogsértéseivel kapcsolatos konkrét adatokat, megállapításokat tartalmazó pontos tényállást. Teljes egészében nem vette figyelembe a tényállást, a beadványaiban foglaltakat, a beszerzett iratokat, bizonyítékokat, a per tárgyát képező eljárások iratait, ami ugyanezen jogszabályhelyek megsértése. A bíróság megalapozatlan következtetést vont le, az értékelés kirívóan okszerűtlen, az eljárások iratainak, bizonyítékoknak egyenként és összességükben való értékelését nem megfelelően végezte, nem vette figyelembe az összefüggéseiket és ellentmondásaikat, erre ténymegállapításokat nem tartalmaz az ítélet, a tényállás feltáratlan maradt, a jogszabályokkal ellentétes az ítélet, és ellentmondásos az indokolása. A megfelelő bizonyítási eljárást nem folytatták le. Téves jogi állásponton alapul az elsőfokú ítélet. Nem megfelelően értékelték az I. rendű alperes jogszabálysértéseit, jogellenes eljárását. Az egyes keresetpontokra vonatkozóan nincs részletes indoklás az ítéletben, nem tartalmazza, hogy az értékelést mely tényre, iratra alapította a bíróság, az ítélet nem tartalmaz részletes, konkrét indokolást, hogy a hivatkozásait miért nem értékelte, ami szintén az előző jogszabályhelyek megsértése. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) magába foglalja a részletesen indokolt döntéshez való jogot, amit megsértett a bíróság. Részletezve előadta, hogy 8 alkalommal kért tájékoztatást a bizonyítással kapcsolatban, a bizonyításra szoruló tényekről, de nem kapott választ, ami az 1952. évi Pp. 3. §-a (3) bekezdésének megsértése. Így pedig a tájékoztatás nem volt egyediesített és teljes körű, az pedig nem volt egyértelmű, hogy mely tényekre vonatkozóan kellett nyilatkoznia. A bíróság eljárása nem felelt meg ezért a PK vélemény 4., 2., 3., és 9. pontjaiban foglaltaknak sem. A tényállás hiányos, nem tartalmazza, hogy milyen iratok beszerzését kérte más bíróságoktól, és azt sem, hogy milyen keresetpontokhoz kért iratokat szerzett be az elsőfokú bíróság más bíróságoktól, milyen beszerzett iratok álltak rendelkezésre az ítélet meghozatalakor. Azt sem tartalmazza az ítélet, hogy milyen iratok beszerzésére irányuló bizonyítási indítványt mellőzött. A kereset pontjaihoz bizonyításként kért más bírósági iratok beszerzése nélkül megalapozatlan az ítélet, ami a hatályon kívül helyezését indokolja. Ezek hiányában is részletezte, hogy miként alakultak a keresetváltoztatás alapjául szolgáló per iratainak beszerzésére vonatkozó indítványai és az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos tájékoztatásai, illetőleg hogy ezek alapján az elsőfokú bíróság nem folytatta le a keresetváltoztatásaihoz szükséges bizonyítást. Részletesen előadta azt is, hogy miként tette meg a szükséges és részletes tény- és jogállításait a keresetváltoztatás körében, illetőleg hogy ténybelileg és jogilag miért megalapozatlan az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos döntése. Az eredeti, az alappert érintő kereset kapcsán pedig kirívóan okszerűtlen értékelés eredménye, hogy az I. rendű alperes kárfelelőssége fel sem merülhet, hogy az orvosi leletek elvesztése a kárfelelősség feltételeinek bizonyítása esetén sem indokolná a kártérítés megfizetését. A D.-i Egyetemen készült, annak Fogorvostudományi Karáról 2004. április 19-én érkezett diafilmekben levő leletek elveszttek az alapperben. A jelen ügyben elsőfokú ítéletet hozó bíró nem látta, nem ismerte az alapper iratait. Tájékoztatást kért a 2023. szeptember 25-i beadványában, hogy az alapper iratai rendelkezésre állnak-e. Az iratok szerint a per korábbi szakaszában ismertették az alapper iratait, azonban akkor még más bíró járt el, és amely iratokat az elsőfokú bíróság 2021-ben visszaküldött a városi bíróságnak, mégpedig hiányosan, mivel 51 irat az elsőfokú bíróságon sem volt megtalálható. Az ítéletet meghozó bíró azonban

2022. decemberétől jár el a jelen ügyben, azaz az alapper iratainak ismerete nélkül hozott ítéletet. Erre tekintettel az iratokat ismét be kellett volna szerezni. Az elsőfokú ítélet megalapozatlan. Nem fogadható el az a hivatkozás, hogy az alapperben meghallgatott dr. H. Cs. vallomása szerint az egészségügyi dokumentáció a felperes rendelkezésére állt. Az alapper 2004. február 17-i jegyzőkönyvében az szerepel, hogy „tudomásom szerint kapott is már ezekből a felvételekből a felperes korábban, lehet, hogy nem a teljes diasorozatot.” Azonban nem kapta meg az összes leletet a D.-i Egyetem Fogorvostudományi Karán készült képekből. Az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta arról, hogy neki kellene bizonyítani, hogy nem kapta meg az összes leletet, ami az 1952. évi Pp. 3. §-a (3) bekezdésének megsértése. A bizonyítás az alperest terhelte volna ha azt állítja, hogy megkapta az összes elveszett leletet. Az alapper 77. sorszámú, 2005. február 25-i végzése azt tartalmazza, hogy a városi bíróság felhívja a Budapesti Igazságügyi Orvosszakértői Intézetet, hogy a D.-i Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Stomatológiai Klinikájáról származó fotófelveleket, valamint röntgenekről készült fotókat (amelyek 1-1 tasakban volt elhelyezve) haladéktalanul küldjék vissza a bíróság részére; azokat a bíróság rendelkezésére 1 példányban bocsátotta a D.-i Egyetem, a szakvélemény alapját képező dokumentumokat, amelyek csak 1 példányban állnak rendelkezésre, küldjék vissza. Ezen intézet 2005. március 9-i válasza azt tartalmazza a 69. sorszámú végzés szövege szerint, hogy a felperesi beadványon kívül egyéb dokumentációra utalás nem szerepel, egyéb orvosi dokumentációt (pl. rtg. felvételek fotóit) nem használtak a szakvélemény elkészítéséhez, a szakvélemény irattári példányához nincs lefűzve sem fotófelvétel a röntgenképekről, sem egyéb orvosi dokumentáció. A 2019. október 21-i beadványban hivatkozott rá, hogy nem igazolt, hogy az alperesi bíróság az 59. sorszámú végzéssel megküldte a Budapesti Igazságügyi Orvosszakértői Intézetnek a D.-i Egyetemről küldött, diákon levő képeket, leleteket. A bizonyítás az alperest terhelte volna arra vonatkozóan, hogy megküldte ezeket az iratokat a szakértői intézetnek. A leletek 1 példányban álltak rendelkezésre, az Eütv. 24. §-ának (1) bekezdése és (3) bekezdésének c) pontja alapján pedig nem kérhető másolat, ezért nem megfelelő a bíróság értékelése. Hátránya származott abból a jogellenes magatartásból, hogy elvesztek a hivatkozott leletek, amelyek tartalma személyes és különleges adatnak is minősül, ezért pénzbeli kártérítést kellett volna megítélni. Jogorvoslati eljárásban ez a jogellenes magatartás nem volt orvosolható. Az alperes nem igazolta, hogy jogszerűen járt el a leletek kezelése során, amelyek tartalma személyes és különleges adatnak is minősül. Nem tájékoztatta az elsőfokú bíróság, hogy neki kellene bizonyítani, hogy az I. rendű alperes nem járt el jogszerűen a leletek kezelése során, ami az 1952. évi Pp. 3. §-a (3) bekezdésének megsértése. A bizonyítás az alperest terhelte volna arra vonatkozóan, hogy jogszabály szerint járt el a leletek kezelése során. Az iratok igazolják az alperesi bíróság jogellenes eljárását, a sérelem bekövetkezését pedig a jogsértés megvalósulásával vélelmezni kell, az összeget indokolja a jogsértés súlya, a felróhatóság mértéke. Az 1952. évi Pp. 95. §-ának (2) és 141. §-ának (2) bekezdéseiben foglaltak alapján nem volt hiánypótlási felhívás a kereset minden pontjára vonatkozóan, ami a per tisztességes lefolytatásához való jog megsértése, és amellyel összefüggésben részletezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság 14 különböző felhívása miért nem volt megfelelő. Mindezek mellett előadta annak indokait is, hogy miért tartja jogszabálysértőnek a 2020. május 20-i keresetkiegészítésben levő keresetpontokra vonatkozó indokolást, továbbá hogy álláspontja szerint mi indokolja, hogy a 2015. január 20-i és 2020. május 20-i keresetváltoztatások esetében a keresetlevelet kellett volna idézés kibocsátása nélkül elutasítani, és amelyek nem érdemi elbírálása miként sérti az eljárási alapjogait. Nem felel meg a valóságnak, hogy a tárgyalások előtti munkanapon megjelent volna az ügyfélközpontban, nem tartalmazza az ítélet, hogy az elsőfokú bíróság mire alapítja ezt a valóságnak nem megfelelő megállapítást; ennek hiányában is a beadványokat nem ő adta le az ügyfélközpontban. Megsértette az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 213. §-ának (1) bekezdését, mert nem bírálta el érdemben a

2022. június 15-i keresetkiegészítésben levő keresetpontokat, hanem a 106. sorszámu végzéssel megszüntette a pert a 7. sorszám alatt előterjesztett keresetváltoztatás tárgyában, amely ellen fellebbezést nyújtott be 2023. október 29-én. Ezzel sérült a jogvita elbírálásához való joga is. Megsértett jogszabályhelyként idézte az 1952. évi Pp. 75. §-ának (1) bekezdését, 77. §-át, 78. §-ának (2) és 79. §-ának (1) bekezdéseit, majd előadta, hogy nem vezette le az elsőfokú bíróság az ítéletben, hogyan számította a megállapított 48 034 Ft perköltséget. Idézve a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontját előadta azt is, hogy nem megfelelő a hivatkozás az ítéletben a kért költségeire és azt sem tartalmazza, hogy mennyi perköltség megfizetését kértem. Az elsőfokú eljárásra is kérte ügyvédi munkadíj megtérítését, mert arra hívta fel az elsőfokú bíróság, hogy biztosítsa a kötelező jogi képviselést.

[20] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján törtnő helybenhagyását, elfogadva, hogy a felperes kereseti kérelmei megengedett keresetváltoztatásnak tekinthetők, az elévülési kifogás pedig nem volt alapos. Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan is a jogszabályoknak megfelelő határozatot hozott és nem követett el olyan eljárási szabálysértést, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[21] A felperes a másodfokú eljárás során Pf.6. sorszám alatt előterjesztett beadványában kérte az ítéltábla kizárását a fellebbezés elbírálásából, amelyet a Kúria a Pkk.III.24.6./2024/2. számú végzésével megtagadott.

[22] A fellebbezés megalapozatlan.

[23] Az ítéltáblának – ahogy az elsőfokú bíróságnak is – hivatalból kellett tisztáznia [de azért is, mert a felperes megsértett jogszabályhelyként utalt az 1952. évi Pp. 146. §-ának (1) bekezdésére], hogy mi a kereset jelen perben elbírálható tartalma.

[24] Az 1952. évi Pp. 146. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig bármikor megváltoztathatja, feltéve, hogy a megváltoztatott keresettel érvényesített jog ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az eredeti kereset, vagy azzal összefügg; a kereset megváltoztatását írásban kell benyújtani, vagy jegyzőkönyvbe kell mondani.

[25] Ez alapján [ide nem értve a (2) bekezdésben szabályozottakat] a keresetváltoztatásnak alapfeltétele a felek azonossága, azonban önmagában azért, mert a felperes az I. rendű alperes jogelődjének felelősségi körébe tartozó több eljárás esetében is kártérítési igényrel kíván élni, nem jelenti, hogy a keresetváltoztatás további feltételeként a jogviszony azonossága vagy összefüggése hiányában a kereset kiterjeszthető lenne más I. rendű alperesi eljárásokra is. Márpedig az alapper tárgya fogorvosi műhiba, míg a keresetváltoztatás alapjául szolgáló per tárgya szerződés érvénytelensége volt, amely alapján e különböző eljárások és az annak során elkövetett esetleges eljárási szabálysértések nem eredményeznek azonos, de még csak összefüggő jogviszonyt sem. Az elsőfokú bíróság ezért alaptalanul tulajdonított jelentőséget lényegében pusztán a peres felek egyezőségének, és találta megengedhetőnek az ítéletében elbírált (2015. január 20-i, 2017. április 2-i és 2020. május 20-i) keresetváltoztatásokat. Az ítéltábla ezért azt állapította meg, hogy a felperes

keresetváltoztatásainak tárgyát képező igények ebben az eljárásban – eljárásjogi akadályok miatt – nem érvényesíthetők; erről azonban nem kellett külön (kiváltképp fellebbezhető) végzést hozni.

[26] Az 1952. évi Pp. alkalmazása során megváltozott, irányadó kúriai gyakorlat alapján ugyanis a keresetváltoztatás körében nem kell önálló végzésben határozni a keresetváltoztatás (kiterjesztés) elutasításáról, arról a bíróság az ügydöntő határozatában köteles számot adni. Ha azonban a keresetváltoztatásról (kiterjesztésről) a bíróság önálló végzést hoz, az pervezető végzésnek minősül, ezért azzal szemben önálló fellebbezésnek nincs helye. Miután pervezető végzésről van szó, az ellen fellebbezésnek nincs helye. Ez a felperest nem fosztja meg a jogérvényesítés lehetőségétől, hiszen a keresetváltoztatásban foglalt igényét – ha annak további törvényi feltételei fennállnak – önálló keresetként érvényesítheti (pl. a Kúria Pkf.III.24.623/2018/2., Pkf.VI.24.969/2018/2. és Pkf.IV.24.878/2018/2., valamint a Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.187/2019/2. számú végzései). A Kúria álláspontja szerint ebben az esetben téves a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításával kapcsolatos analógiára történő utalás is, mivel a bíróság ezzel a határozatával – az érdemi döntés elleni jogorvoslati lehetőség mellett – csak ennek az igénynek a folyamatban lévő eljárásban való érvényesítése lehetőségét zárta el. Ez a kialakult joggyakorlatnak megfelelő értelmezés felel meg a jogalkotó és a jogszabály céljának is, mert az alaptalanul előadott keresetmódosítások, illetve az azok elutasításával kapcsolatos jogorvoslati eljárások számottevően elnehezítenék az eljárások észszerű időn belül történő eredményes befejezését (Kúria Pkf.IV.24.969/2018/2. számú végzése indokolásának 8. bekezdése).

[27] Mivel ez alapján csak a felperes I. rendű alperessel szemben eredetileg előterjesztett, az alapperben történt jogsértésre alapított keresetének elbírálása volt a per tárgya, az ítélet felülbírlata során nem volt érdemi jelentősége, hogy az elsőfokú bíróság követett-e el eljárási szabálysértést a keresetváltoztatást érintően, illetőleg hogy az annak tárgyában hozott döntése megalapozott-e. Az ítéltábla ennek megfelelően mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásának a keresetváltoztatás elbírálásával kapcsolatos részeit, a rendelkező részét pedig úgy tekintette, hogy csak a perben elbírálnak (eredeti) keresetre tartalmaz rendelkezést.

[28] Az ítéltábla az iratok alapján annyiban is korrigálta az elsőfokú ítélet indokolását, hogy feltüntette a korábbi II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet és az azt elbírló jogerős részítéletet, úgyszintén a felperes 7. sorszám alatt előterjesztett keresetváltoztatása körében hozott jogerős permegszüntető végzést.

[29] Mindezek nem érintették, hogy az elsőfokú bíróság feltárta a perben egyedülként elbírlható kereset érdemi eldöntéséhez szükséges tényállást és helytálló következtetésre jutott annak megalapozatlanságát illetően. Az ítéltábla e döntés indokaival nagyjából egyetértett, ezért alapvetően csak a fellebbezésben foglaltak miatt hangsúlyozza a következőket.

[30] A felperes helytállóan hivatkozott arra az 1952. évi Pp. 18. §-ának (4) bekezdése alapján, hogy a fellebbezésben panaszt tehetett az eljáró bíró kizárásának megtagadása ellen; e panasz és az ezzel összefüggésben az alapjogi sérelemre alapított hivatkozása azonban

megalapozatlan volt. Az 1952. évi Pp. 13. §-a (1) bekezdésének e) pontja szerint az ügy elintézéséből ki van zárva, és abban mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügynek tárgyilagos megítélése egyéb okból nem várható (elfogultság). A felperes ilyen egyéb okként hivatkozott arra a fellebbezésben, hogy az eljáró bíró a költségmentesség felülvizsgálata során a perlekedésének rosszhiszeműségét vélelmezte azért, mert felhívásra nem adott választ azzal kapcsolatban, hogy az elmúlt 10 évben hány pert indított, illetőleg hány pere volt folyamatban; az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe hivatalból egy másik perben ismert költségmentességi adatokat és jövedelemigazolást; nem adott választ arra a kérdésére, hogy tárgyalják-e a 7. sorszám alatti keresetváltoztatást; emellett sérelmezte, hogy az Egri Törvényszék kizárás megtagadásáról hozott 4.Pk.50.2../2023/2. számú határozatában a Pp., nem pedig az 1952. évi Pp. szabályai alapján hoztak döntést.

[31] Az utóbbit illetően tény, hogy abban tévesen hivatkoztak a Pp. 12. §-ának f) és 17. §-a (1) bekezdésének a) pontjaira, mivel ebben a perben az 1952. évi Pp. rendelkezéseit kellett alkalmazni. A szabályozás azonban (figyelemmel az 1952. évi Pp. hatálya alatt kialakult bírói gyakorlatra is) e tekintetben lényegében változatlan, a hivatkozott jogszabályhelyek érdemben megegyeznek az 1952. évi Pp. 13. §-a (1) bekezdésének e) pontjában és 18. §-ának (1) bekezdésében rögzítettekkel, ezért ebből eredően a felperest nem érthette hátrány.

[32] A perlekedés rosszhiszeműségét és a felperes által becsatolni elmulasztott igazolásokat illetően pedig az elsőfokú bíróság a költségmentesség felülvizsgálata és megalapozott megvonása körében a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 8. §-ának (2) bekezdésében rögzítettek alapján, és annak megfelelően járt el. Ennek értelmében a bíróság a személyes költségmentesség felülvizsgálata során elrendelheti a külön jogszabályban megjelölt igazolások ismételt csatolását, és szükséghez képest egyéb bizonyítást folytat le azzal, hogy ha a fél – felhívás ellenére – nem nyilatkozik, vagy nem csatolja a felhívásban megjelölt igazolásokat, a bíróság megvonja a személyes költségmentességet. E felülvizsgálat keretén belül azonban nem mellőzhető az 1952. évi Pp. szabályainak alkalmazása sem, amelynek 85. §-a (3) bekezdésének értelmében nem részesíthető költségmentességben a fél, ha perlekedése rosszhiszeműnek látszik. Ez utóbbi miatt – nem vitásan – sem az eljárási szabályokat, sem a felperes eljárási alapjogait nem sértette a felperesi perlekedés esetleges rosszhiszeműségének vizsgálata. Az ez alapján a rosszhiszemű perlekedésre levont (jelen fellebbezésben is támadott) következtetés kapcsán pedig az ítéltábla a költségmentesség megvonásáról 64. sorszám alatt rendelkező végzés felülbírálata során meghozott Pkf.I.20.2../2023/4. számú, helybenhagyó végzésében is csak azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság jogi álláspontjától eltérően önmagában abból, hogy a felperes (a rendeltetésszerű joggyakorlással össze nem egyeztethető módon) nem válaszolt az ezzel összefüggésben feltett kérdésre, a per adataival egybevetett mérlegelés hiányában nem vélelmezhető a rosszhiszemű perlekedés. Az Egri Törvényszék kizárás megtagadása tárgyában hozott végzése érdemben és megalapozottan ugyanezen indokokon alapult, de helytállóan mérlegelte azt is, hogy az eljáró bíró elfogulatlanságát alátámasztja az is, hogy ezt követően a felperes részére költségmentességet engedélyezett (azaz pozitívan bírálta el a felperes kérelmét). A felperes másik perében benyújtott iratok hivatalból történő figyelembevételével összefüggésben pedig az ítéltábla már a költségmentesség felülvizsgálata tárgyában hozott végzésben is kifejtette, hogy a felperes költségmentesség iránti kérelmének hiánypótlásával kapcsolatos (részben rendeltetésellenes) magatartása arra engedett következtetni, hogy eleget kíván tenni az elsőfokú bíróság Kmr. fent idézett 8. §-a (2) bekezdésének mindenben megfelelő felhívásának

(egyebekben pedig a felperes ebben a fellebbezésben sem szolgáltatott azzal összefüggő peradatot, hogy ténylegesen milyen jövedelmi-vagyoni adatai lehettek ismertek a másik perből).

[33] A felperes mindezek kapcsán azt is alaptalanul sérelmezte, hogy nem kapott tájékoztatást a 7. sorszám alatti keresetváltoztatásának tárgyalásáról. Amellett, hogy önmagában egy ezzel kapcsolatos esetleges jogszabálysértés egyébként sem alapozná meg az eljáró bíróság elfogultságát, a per iratai alapján mindvégig – a keresetváltoztatás körében hozott permegszüntető végzésig – egyértelmű volt az elsőfokú bíróság eljárása e keresetváltoztatás körében (pl. hiánypótlás). A felperes irattellenes hivatkozásával szemben továbbá az elsőfokú bíróság a jelen perben benyújtott keresetet bírálta el. Mindezek miatt nem álltak fenn olyan tények, körülmények (és ilyenek a keresetet elutasító ítélet sem minősül), amelyekből okszerűen következik, hogy a pártatlan elbírálás követelménye nem volt biztosított, de a felperes hivatkozásával szemben áll az eljáró bíróság elfogultlanságát deklaráló felelős nyilatkozata is (BH1998.28.), amely körülmények mellett a felperes alaptalanul panaszolta a kizárás tárgyában hozott határozatot és hivatkozott az alapjogi sérelmére.

[34] A felperes ténybelileg helytállóan utalt továbbá a korábban eljáró bíróság kizárására, amely alapján azonban szintén alaptalanul kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. A fellebbezésben is hivatkozott eljárási szabálysértések egy részére alapítva az Egri Törvényszék a 27.Pk.50.2../2022/2. számú végzésével kizárta a korábban eljáró bírót az ügy elintézéséből (aki maga az elfogultlanságáról nyilatkozott, bár hozzájárult a mellőzéséhez). Ezzel pedig az elsőfokú bíróság reparálta az ebből adódó helyzetet, és az 1952. évi Pp. 16. §-a (1) bekezdésének megfelelően ügyelt arra, hogy kizárt bíróság ne vegyen részt az eljárásban. Az ezt követő eljárás során ráadásul az elsőfokú bíróság változatlanul lehetővé tette a felperes számára, hogy akár írásban, akár tárgyaláson nyilatkozzon a keresetéről, de még a meg nem engedett keresetváltoztatásait illetően is, amely alapján megállapítható, hogy a korábban eljáró bíróság eljárási szabálysértései nem befolyásolták az ügy érdemi elbírálását.

[35] A kereset megalapozottságára vonatkozó fellebbezést illetően pedig az 1959. évi Ptk. elsőfokú bíróság által is idézett 339. §-a (1) bekezdésének 1. mondata szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. A 355. § (4) bekezdése értelmében továbbá kártérítés címén azt a kárpótlást kell megtéríteni, amely a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

[36] Az elsőfokú bíróság által helytállóan kifejtettek szerint azonban még egy esetleges I. rendű alperesi jogellenes magatartás sem teremtette volna meg automatikusan a kártérítési kötelezettségét, ha az 1959. évi Ptk. idézett rendelkezéseiben támasztott feltételeknek megfelelően nem következett be nem vagyoni hátrány/károsodás a felperesnél: a kár ugyanis szükségképpen eleme a kártérítési felelősségnek (pl. BH2006. 363.). Az elsőfokú bíróság által is hivatkozottak szerint továbbá a nem vagyoni kártérítési igény minden esetben a személyhez fűződő jogok megsértésének az 1959. évi Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontján nyugvó szankciós következménye (pl. EBD2014. P.2.). A felperes azonban maga sem állította a keresetben (de az elutasító döntés ismeretében és jogi képviselővel eljárva a fellebbezésben sem), hogy valamely személyhez fűződő jogát sértették volna meg az alapperben az egészségügyi dokumentáció elvesztésével. A fellebbezésében is csak arra hivatkozott – a fenti rendelkezésekkel szemben alaptalanul –, hogy a jogsértés megvalósulásával vélelmezni kellett a nem vagyoni sérelem bekövetkezését.

[37] A kereset tartalma szerint a felperes tény- és jogállítása pusztán az volt, hogy a – szükségszerűen személyes, azon belül egészségügyi adatokat tartalmazó – leletek elvesztésével érte nem vagyoni károsodás. Ez azonban önmagában a nem vagyoni kártérítésre okot adó (személyhez fűződő) jogsérelmet nem, hanem pusztán a felperes személyiségi jogsértést nem jelentő érdeksérelmét jelenti. Többlettényállás (pl. a leletek hiánya miatt őt ért egészségkárosodás, visszaélés az „elveszett” személyes adataival, esetleg vagyoni károsodásként a dokumentáció pótlásával felmerült kiadások stb.) hiányában ugyanis csak az állapítható meg, hogy a felperes olyan „károsodásra” hivatkozott, amely nem azonosítható a személyhez fűződő jogok megsértéseként, ezért alkalmatlan az I. rendű alperes perbeli tény- és jogalapon történő marasztalására. Ezzel összefüggésben az iratok Eütv. szerinti pótlásának is abból a szempontból van csak jelentősége, hogy az – eleve nem is a felperes által becsatolt – egészségügyi adatok a felperes számára az anyagi jogszabály adta kereteken belül bármikor beszerezhetőek/pótolhatóak voltak.

[38] Mindezek miatt (a kártérítési felelősség szükségképpen elemének hiányában) nem volt érdemi jelentősége, hogy történt-e az I. rendű alperes felelősségi körébe tartozó eljárási szabálysértés az alapperben és esetlegesen ezzel okozati összefüggésben „vesztek-e el” esetlegesen a perbeli egészségügyi dokumentumok. Erre tekintettel az alapper iratainak beszerzése és értékelése is szükségtelen volt a károsodás hiányában alaptalan kereset érdemi elbírálásához. Az ítéltábla ezért ezzel az indokolásbeli korrekcióval egyetértett az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésével.

[39] A további a per érdemét érintő (és a perben elbírálandó keresetre tartozó) hivatkozások kapcsán rögzíti továbbá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett az indokolási kötelezettségének, ezzel összefüggésben pedig az alkalmazandó jogszabályokat is megfelelően alkalmazta (és a szükséghez képest értelmezte), de az alapperre vonatkozó tényállást is részletezte a kereset elbírálásához szükséges mértékben. A felperes bizonyítási kötelezettséggel és az ehhez kapcsolódó tájékoztatással kapcsolatos hivatkozásától eltérően az elsőfokú bíróság arra is helytállóan utalt, hogy – az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése vagy a PK vélemény megjelölt pontjai alapján – nem volt feladata a felperes által nem állított tények kivizsgálása, illetőleg felderítése (pl. a Kúria jogerős részítélet felülvizsgálata során hozott Pfv.III.20.8./9. számú részítélete). Ettől függetlenül az elsőfokú bíróság már a keresetlevél hiányosságainak pótlása során (12.P.20.0./2014/2. számú végzés) felhívta a felperest, hogy tegye meg a károsodás mértékére (szükségszerűen mibenlétére) vonatkozó tényelőadásait, de a per során tájékoztatta arról is, hogy bizonyítania kell a károsodásának bekövetkeztét és mértékét (pl. 12.P.20.0./2019/8. számú végzés). Az pedig nem teszi megalapozatlanná az elsőfokú bíróság ítéletét és hiányosnak az indokolást, hogy a felperes nem ért egyet a döntéssel és annak indokaival, különösen nem mindazokat követően, hogy az elsőfokú bíróság a tisztességes eljárás követelményét messze meghaladó mértékben biztosított lehetőséget a felperesnek a nyilatkozatai megtételére akár tárgyaláson, akár tárgyaláson kívül. Annak sincs érdemi jelentősége, ha a felperes esetlegesen nem személyesen adta be a beadványait az egyes tárgyalásokat közvetlenül megelőzően (amely iratok „személyes” beadását önmagában az irodai érkeztetés igazolja), hanem esetlegesen az őt az elsőfokú eljárás jelentős részében képviselő meghatalmazottja, a felperes ugyanis ettől függetlenül sem jelent meg egy tárgyaláson sem a személyes megjelenési kötelezettségével történő idézése ellenére. Az 1952. évi Pp. 206. §-ának (2) bekezdése szerint pedig a per adataival egybevetett mérlegelés alapján a bíróság azt is meggyőződése szerint ítéli meg, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha a személyes megjelenésre idézett fél nem jelent meg, vagy a fél

vagy képviselője valamely felhívásnak nem tett eleget, a hozzáintézett kérdésre nem felelt, vagy kijelentette, hogy valamely tény valóságáról nincs tudomása, vagy arra nem emlékszik. Az elsőfokú bíróság pedig okszerűen mérlegelte, hogy a felperes e vonatkozásban nem gyakorolta rendeltetésszerűen az eljárási jogait.

[40] A felperes az 1952. évi Pp. 213. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással ok nélkül sérelmezte azt is, hogy az ítélet nem terjed ki a 7. sorszám alatti keresetváltoztatásra, mivel a fellebbezésben helytálón hivatkozottaknak megfelelően az elsőfokú bíróság e vonatkozásban jogerősen szüntette meg a pert a 106. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt végzéssel, amellyel nem a jogvita elbírálásához való joga sérült, hanem csak azt állapította meg a bíróság, hogy ugyanezen igényét más perben is érvényesíti, ezért ebben a perben nem teheti meg.

[41] A perköltségre vonatkozó fellebbezést illetően pedig az ítéltábla azzal egészíti csak ki az elsőfokú ítélet indokolását, hogy az I. rendű alperes javára megállapított 48 034 Ft perköltség az I. rendű alperes jogi képviselőjének a 2022. július 7-i, 2023. január 17-i és 2023. szeptember 26-i tárgyalásokon történő megjelenés miatt felszámított 16 768 + 17 174 + 14 092 Ft útiköltségéből áll, amelynek összetevőit az I. rendű alperes 54. 59. és 106. sorszám alatt az 1952. évi Pp. 79. §-a (2) bekezdésének megfelelően igazolt és amelynek mérséklésére nem volt indok (de ilyet a felperes sem jelölt meg). Egyebekben a perköltségre vonatkozó döntés indokolása nem szorult korrekcióra, mivel pedig a felperes peresztes lett, aki az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján nem jogosult perköltségre a pernyertes I. rendű alperestől, nem volt jelentősége, hogy milyen összegű perköltsége keletkezett.

[42] A felperes további hivatkozásainak pedig nem volt jelentősége a perben eldöntendő jogvita érdemét tekintve.

[43] Az ítéltábla mindezek alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság (e perben elbíráható) keresetet elutasító, érdemben helyes ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján. Az 1952. évi Pp. 253. §-a (3) bekezdésének 2. mondata alapján hivatalból korrigálta ugyanakkor a le nem rótt illeték összegére vonatkozó rendelkezést, mivel a perben elbírált kereset pertárgyértéke 100 000 Ft volt, amely alapján a meg nem fizetett illeték összege 15 000 Ft.

[44] A felperes a másodfokú eljárás során is peresztes lett, a pernyertes I. rendű alperesnek azonban nem keletkezett másodfokú perköltsége, ezért arról nem kellett rendelkezni.

[45] Az állam a felperes személyes költségmentessége miatt a Kmr. 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján viseli a fellebbezési illetéket.

Debrecen, 2024. szeptember 10.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró